Ar pascha wisuschehkliga augsta Keisara wehleschanu.

Makſa ar peeſuhtiſchanu par paſti:
Ar Peelikumu: par gadu 2 rbl. 75 kap.
beſ Peelikuma: par gadu 2 „ — „
Ar Peelikumu: par ½ gadu 1 „ 40 „
beſ Peelikuma: par ½ gadu 1 „ — „
Ar Peelikumu: par ¼ gadu — „ 90 „
beſ Peelikuma: par ¼ gadu — „ 70 „

Makſa beſ peeſuhtiſchanas Rigâ:
Ar Peelikumu: par gadu 1 rbl. 75 kap.
beſ Peelikuma: par gadu 1 „ — „
Ar Peelikumu: par ½ gadu — „ 90 „
beſ Peelikuma: par ½ gadu — „ 55 „
Ar Peelikumu: par ¼ gadu — „ 50 „
beſ Peelikuma: par ¼ gadu — „ 30 „

Mahjas Weeſis.

Mahjas Weeſis teek iſdots feſtdeenâm no plkſt. 8 fahkot.

Makſa par ſludinaſchanu: par weenas flejas ſmalku rakſtu (Petit)-rindu, jeb to weetu, ko tahda rinda eenem, makſa 8 kap.

Redakzija un ekſpedizija Rigâ, Ernſt Plates grahmatu- un bilſchu-drukatawâ un burtu-leetuwê pee Petera baſnizas.

38. gada-gahjums. — Mahjas Weeſis iſnahk weenreiſ pa nedeku.

№ 24. Seſtdeen, 12. junijâ. 1893.

Mahjas Weeſi ar Peelikumu war paſtellet un ſludinajumus nodot Rigâ, manâ drukatawâ un Latweeſchu grahmatu pahrdotawâ pee Petera baſnizas. Beſ tam wehl Peterburgas ahrpilſehtâ: Puhzifchu Gedert kga grahm. pahrd., Terhatas Stabu eelu ſtuhri un Jagodkin kga pahrd., pee leelâ pumpja; Jelgawas ahrpilſehtâ: Altberg kga grahm. pahrd., Akmenu eelâ Nr. 11; Ahgelskalnâ: Loſsberg kga pahrd., Tirgus eelâ un pee A. Reekſtiņ kga, Slokas eelâ Nr. 41; Ilgezeemâ: Modin kdſes pahrdotawâ; uſ Katrinas dambja: K. Upit matrial-pretſchu pahrd., Peterſalas eelâ Nr. 3; Sarkandangawâ: J. Ikman kga material-pretſchu pahrd., Twaiku eelâ Nr. 70, J. Ikman kga material-pretſchu pahrd., Twaiku eelâ Nr. 47, pee Waldſchleſchena bruhſcha, Kaminzius kga dſehreenu pahrd., Tiltu eelâ Nr. 2 un K. Upit kga material-pretſchu pahrd. Duntesmuiſchas eelâ Nr. 36; tad wehl zitâs pilſehtâs, kâ: Jehſis: B. Peterſon kga pahrdotawâ; Walkâ: M. Rudolff un Paulin kgu grahm. pahrdotawâs; Walmeerâ: G. Trey un dehla kgu grahm. pahrd.; Ruſenê: J. Allſne kga grahm. pahrd.; Jelgawâ: Beſthorn kga grahm. pahrd., Pils eelâ; H. Allunan un Jaeger kgu grahm. pahrdotawâs; Bauſkâ: H. Allunan kga grahm. pahrd.; Kuldigâ: Beſthorn kga grahm. pahrd.; Talſôs: H. Tow kga grahm. pahrd. un bibliotekâ un J. Hirſchmann kga grahm. pahrd. Tad wehl „Mahjas Weeſi“ war apſtellet pee ſaweem zeen. draudſes mahzitajeem, ſkolotajeem un pagaſta ſkrihwereem, kurus mihli luhdſu, tahdas apſtelleſchanas laipni peenemt.

Jaunee tautas weſelibas apſardſibas likumi.

Walſts padome nolehmuſe pahrgroſit jau paſtahwoſchos likumus par tautas weſelibas apſardſibu, lihdſ ar ſoda noteikumeem, kas top no meerteeſneſcheem eſdikti. Schee pahrgroſitee likumi nodrukati „Waldiſchas Wehſtneſcho“ 120. num. un ſkan ſchâ:

[illegible] pants. Par tihribas un ſpodribas ne-eewehroſchanu uſ eelam, tapat ari par atkauſchanu lopeem [illegible] pa eelam tur, kur tas aiſleegts, wainigee ſodami: ar naudas ſodu ne augſtaku par 15 rbl.

Tahdu pat ſodu dabù tee, kas netura kahrtibâ ſawaſgu bedrê un atejas weetas, tapat ari par to, ka ne-eewehro noteikumus par tihribu un ſpodribu [illegible].

[illegible]. pants. Par to, ka ſprahguſchus lopus, mehſlus waj netihrumus nenowed tanî weetâ, kas preekſch tam [illegible]rahdita, tapat ari par netihrumu iſlaiſtiſchanu [illegible]edot, wainigee taps ſoditi: ar naudas ſodu ne augſtaku par 15 rbl. par katru weſumu jeb ſprahguſchu lopu, bet katrâ gadijumâ wiſpahri neaugſtaki par 300 rbl. pawiſam.

[illegible]2. pants. Par to, ka ne-eewehro likuma noteikumus waj walſchu likumigos wiſpahrigos preekſchraſtus par uſmanibu pret lipigu ſlimibu un ſehrgu [illegible]ſchanos, wainigee ſodami: ar areſtu ne augſtaku par 3 mehneſcheem, waj naudas ſodu ne augſtaku par [illegible] rbl. (NB. Peeſihme pee ſcha panta pehz likuma no 1890. g. paleek ſpehkâ.)

[illegible]. pants. Par to, ka ne-eewehro likuma noteikumus, waj walſchu likumigos preekſchraſtus un [illegible] laikâ nepaſino, ka parahdijuſês lipiga ſlimiba waj ſehrga, wainigee ſodami: ar naudas ſodu ne augſtaku par 100 rbl.

[illegible]11. pants. Par uhdens ſamaitaſchanu, ko leeto [illegible] paſchi, waj dſirdina lopus, par linu jeb kaņepju mehrzeſchanu tanî, tapat ari par tahdu leetu [illegible]eſchanu, eeleeſchanu jeb eewadiſchanu tanî, kas [illegible]ai padara nederigu leetoſchanai, jeb zitadi kâ [illegible]tâ, ja pee tam nebija nodoms, kaitet lauſchu [illegible]ibai (28 p.) wainigee taps ſoditi: ar areſtu ne augſtaku par 1 mehneſi, jeb naudas ſodu, ne augſtaku par 100 rbl.

Ja no ſcha uhdens laudim zehlàs kaites weſelibas [illegible], tad wainigee ſodami: ar areſtu ne augſtaku par 3 mehneſcheem, jeb ar naudas ſodu, ne augſtaku par 300 rbl.

112. pants. Par to, ka ne-eewehro likuma noteikumus jeb walſchu likumigos preekſchraſtus par aiſſargaſchanu pret mahjas lopu ſehrgam, tapat ari pret lauksaimneezibas augeem jeb auglu un zitu koku ſtahdijumeem, wiſadu kaitigu kukainu un kuſtonu iſplatiſchanos, wainigee ſodami: ar areſtu, ne augſtaku par 3 mehneſcheem, jeb naudas ſodu ne augſtaku par 300 rbl.

112¹. pants. Par to, ka neiſpilda likuma noteikumus jeb walſchu likumigos preekſchraſtus par peenahkumu, ihſtâ laikâ paſinot par ſehrgu iſzelſchanos pee mahjas kuſtoneem, tapat ari ja parahdas wiſadi kukaini un kuſtoni, kas kaitigi lauksaimneezibas augeem jeb ari auglu un koku ſtahdijumeem, wainigee ſodami: ar naudas ſodu ne augſtaku par 100 rbl.

113. pants. Par lopu dſihſchanu beſ uſraudſibas, kà tas noteikts likumôs jeb walſchu likumigôs preekſchraſtôs, wainigee ſodami: ar areſtu ne augſtaku par 2 mehneſcheem, jeb naudas ſodu ne augſtaku par 200 rbl.

115. pants. Par to, ja iſgatawo pahrdoſchanai, uſglabà tirgotawâs jeb ruhpneezibas eetaiſês, waj ari pahrdod ehdamas leetas jeb dſehreenus, kas kaitigi weſelibai jeb ſamaitajuſchees, tapat ari par trauku taiſiſchanu iſ weſelibai kaitigeem matrialeem, wainigee, beſ ehdamu leetu, dſehreenu un trauku iſnihzinaſchanas, wehl ſodami: ar areſtu ne augſtaku par 3 mehneſcheem jeb ar naudas ſodu ne augſtaku par 300 rbl.

(Peeſ.: 115¹. pants pehz 1891. g. turpinajuma paleek ſpehkâ.)

115². pants. Par to, ja iſgatawo pahrdoſchanai, uſglabà tirgotawâs jeb ruhpneezibas eetaiſês, waj ari pahrdod tahdas leetas, par kuru pagatawoſchanu jeb pahrdoſchanu likumôs jeb walſchu likumigôs preekſchraſtôs atrodas ſewiſchki noſazijumi tautas weſelibas apſargaſchanas labâ, wainigee ſodami: ar areſtu ne augſtaku par 1 mehneſi jeb ar naudas ſodu ne augſtaku par 100 rbl. (Turpmak beigums.)

Wilnas kara apgabala pahrwalde

iſſino, ka pamatojotees uſ 4. julija 1887 Wiſaugſtaki apſtiprinato kara padomes nolehmumu, kà tahds iſſkaidrots pawehlê kara reſoram ta paſcha gada 17. julijâ ſem Nr. 180, ſchinî gadâ ſeptembra mehneſî notiks jaunu lauſchu uſnemſchana Rigâ eeweetotâ unterofizeeru mahzibas bataljonâ.

Schim bataljonam ir uſdewums, tà apakſchkareiwjus, ka ari zitus jaunus laudis, kuri to wehlas, ſagatawot preekſch unterofizeeru weetam, infanterijas frontes deeneſtâ. Pee tam jaeewehro:

1) Wiſpahrigais mahzibas laiks ir noteikts uſ diwi gadi.

2) Uſnemſchanai ſchai bataljonâ ir peelaiſchami jauni laudis, kuri pehz winu iſglihtibas ſtahwokla bauda wismaſ 4. ſchkiras teeſibas, 18 lihdſ 23 gadi wezi, wismaſ 2 arſchinas 2½ werſchokus augſti un pehz mediziniſkas apraudſiſchanas noteikti par pilnigi derigeem preekſch deeneſta, pee kam wini top pahrbauditi laſiſchanâ, rakſtiſchanâ un rehkinaſchanâ. Sewiſchka eewehroſchana top peegreeſta uſmanibai un garigai attihſtibai.

3) Perſonas kuràm naw jadeen, eeſtahjas kà brihwprahtigi uſ wiſpahrigeem noteikumeem mahzibas bataljonâ un tee, kuri eeſtahjuſchees bataljonâ pirms eeſauſchanas wezuma ſaſneegſchanas, top pehz tam padoti loſeſchanai, tomèr beſ ka tee ſchim noluhkam taptu noſuhtiti aprinka karaklauſibas waldê, un pehz wilkta numura, waj nu peeſkaititi peenahzigam eeſauſchanas rekruſchu pulkam, jeb ſemes ſargeem, pee kam ſchee pehdejee, pehz tam, kad wini iſ mahzibas bataljona eeſtahjuſchees pulkôs, deeneſtâ top tureti par brihwprahtigeem un laiks, kuru tee pawadijuſchi bataljonâ, wineem teek peerehkinats aktiwâ deeneſtâ.

4) Tee, kuri bataljonâ dabu iſglihtibu, teek pilnigi no krona uſtureti un dabu par gadu algu no 4 rbl. 95 kap. Par dabuto iſglihtibu wini apnemas, beſ zaur karaklauſibas reglementu noteikto deeneſta laiku, wehl tſchetrus gadus deenet.

5) Tee, kuri kurſu bataljonâ pabeidſ ar ſekmem, bauda ſekoſchas teeſibas: Wini top paaugſtinati par unterofizeereem, dabu preekſch apbrunoſchanàs weenreiſigu pabalſtu no 25 rbl., ſanem, kad wini iſ bataljona peedaliti pulkeem, algu pehz ahrpuſtermina noteikumeem un pehz winu 4 gadiga obligatoriſka deeneſta pabeigſchanas pahri par terminu weenreiſigi 100 rbl. Unterofizeeru ahrpuſtermina deeneſta ſahkums, kuri pabeiguſchi kurſu unterofizeeru mahzibas bataljonâ, top rehkinats no tahs deenas ſahkot, kurâ winu wezuma beedri iſ pulku nodalam top atlaiſti reſerwâ. Sem preekſchrokas doſchanas pahrejeem apakſchkareiwjeem, wini top pehz deeneſta pabeigſchanas eeweetoti ſem kara miniſtra noſaziſchanas ſtahwoſchâs krona weetâs un zaur dſihwokku atwehleſchanu (kad wini apprezejuſchees) teem tapat preekſchroka dota preekſch ziteem. Pehz pirmà un treſchà gada winu ahrpuſtermina deeneſta, winus uſ wehlejumos atwalina uſ pa 2 mehneſcheem, atſtahjot winu algu un pehz abligatoriſkà deeneſta laika nodeeneſchanas, t. i. no winu wezuma beedru atlaiſchanas deenas iſ pulkeem reſerwâ, wini eemanto teeſibu, eeſtahtees junkuru ſkolâs, uſ wiſpahrigeem noſazijumeem, preekſch ofizeeru goda ſaſneegſchanas.

6) Perſonam, kuras wehlas brihwprahtigi eeſtahtees Rigâ eeweetotâ unterofizeeru bataljonâ, jaeeſneedſ perſonigi bataljona pawehlneekam luhgums ſem ſekoſchu dokumentu peelikſchanas: Leezibu par winu peerakſtiſchanu pee weena eeſauſchanas eezirkna, bet ſemneeku kahrtas perſonàm pagaſta waldes apleeziba par to, ka wini pehz peerakſtiſchanas peeder tam un tam pagaſtam, tam un tam eeſauſchanas eezirknim; wezaku jeb aiſſtahwju apleezibu par winu atkauſchanu, ka ſchahdi jauni laudis, kuri wehl naw pilngadigi, war eeſtahtees deeneſtâ; ſemes ſargeem peeſkaititeem par to apleezibas no peenahzigas karaklauſibas waldes; perſonas, kuras peeder nodokkus makſajoſchai kahrtai, winu pagaſtu apleezibas par to, ka no to puſes neſtàw nekahdi kawekli preekſchâ dehl eeſtahſchanàs kara deeneſtâ; leezibas par winu teeſibam, raugotees uſ iſglihtibu un beidſot leezibas no peenahzigàs ziwilwaldes par neapwainotu uſweſchanos.

Paidagogiſki mahjeeni.

No P. Alobranta.

III.

Par behrnu rotalam.

Rotalas behrnu dſihwê no wiſai leela ſwara, bet deemſchêl tahm neteek peegreeſta wajadſigà wehriba, wiswairak gan aiſ neſinaſchanas. Kreewu paidagogs Jelnizkis paſneedſis garaku rakſtu par ſcho tematu, iſ kura mehs patapinaſim daſchas ſinas.

Behrnu rotalas iſſkaidrojamas zaur zilweka dſihſchanos uſ pſikiſku darbibu. Kad kahds behrns no wehrojamâ daudſumâ to iſleeto eededſinaſchanas lidſekku fabrikâs, par ko wehlak runaſim; beſ tam tas ir wajadſigs pee zinobra un ultramarina (ſawada, dahrga krahſa) iſgatawoſchanas un pee daſchadu wihnu, alu un auglu eewahrijumu uſglabaſchanas un ſwaigu uſtureſchanas, kà ari pee kautſchuka un gutapertſchas (ſawadi, loti zeeti ſweki) pahrwehrſchanas leetojamâ prezê.

Gandriſ tikpat ſwarigu weetu, kà ſehrs, eenem tautas ſaimneezibâ ari fosfors. Ari fosfors ir kimiſki weenkàrſchs elements, atrodas maſâ mehrâ daudſôs organiſkôs un neorganiſkôs ſaweenojumôs, ir beſ krahſas jeb ari dſeltani zaurſpihdoſchs, kuhſt pee 44,3 gr., uhdenî nekuhſtoſchs, ſtipri giftigs, kiplokeem lidſigu ſmarſchu un tumſâ wahji ſpihdoſchs. Fosforſkahbes ſahls ir uſeetams daudſôs mineralôs, iſtaiſa dabigu ſaſtahwdaku wiſôs augôs un rada blakus ſkrumſlu ſubſtanzem wiſus kaulus dſihwneeku walſti, kadêl ari dſihwneeku kauli ir ſchimbrihſcham gandriſ weenigais materials, no kureem iſgatawo fosforu. Slawenais kimikis Karlis Wilhelms Scheele bija pirmais, kas ap 1770. g. razionali nodarbojàs ar fosfora iſgatawoſchanu. Sauſâ ſtahwokli kauli ſatur 11 lihdſ 12 proz. fosfora; preekſch fosfora eeguhſchanas tos wiſpapreekſch dedſina baltus, ſaberſch un tad zaur ſehrſkahbi ſadala. Pehz tam, kad ſchis atdalijums ir ſamaiſits ar kokogku pulweri, tas zelo retortu krahſnis, kur zaur ſpehzigu karſtumu teek tihrits. Te fosfors wiſpirms ſakrahjas kà ſuts, pehz tam ſabeeſe, top tad wehl reiſ karſtumâ tihrits, eekam parahdas paraſtâ ſteenu weidâ. Weegli zaurſpihdoſchais fosfors loti ahtri aiſdegas, tà ka tas paſtahwigi jatura ſem uhdens; waſejâ gaiſâ tas aiſdegas pats no ſewis, tiklidſ ir iſſchuwis. Ja turpretim fosforu ſakarſê ſewiſchkâs eetaiſês lihdſ 250 gr. Zel., tad noteek ar to ſawada pahrwehrſchanàs: winſch pahrwehrſchas tà ſakot pawiſam zitâ weelâ ar pawiſam ſawadàm ihpaſchibam. Tà radees ſarkanais jeb amorfais foſfors, kurſch gaiſâ nepahrwehrſchas, eewehrojami gruhtaki eededſinams, nawa wairs nahwigs (giftigs) un, kà mehs wehlak redſeſim, tad taiſni zaur ſcho pehdejo ihpaſchibu tas ir eemantojis eewehrojamu ſpehju tanî induſtrijas ſarà, ar kuru ſawu apzerejumu eeſahkam, proti: ſehrkozinu iſgatawoſchanâ.

Sehrkozinu attihſtibas wehſture ir jo eewehrojama, tà ka eeſkatu par wajadſigu, to zik nezik tuwaki apzeret. Wezà paſaule paſina, lidſigi tagadejàm meſchonu ziltim, tikai uguni, kas zelas zaur koka berſeſchanu ar koku. Tikai wehlak — keiſara Titus laikôs — mahzijàs paſit berſejamo koku eedegſchanàs ſpehju zaur ſehru, ſchur un tur gan ari iſleetoja tà dehweto degſtiklu (degſpoguli), tikai XII. gadſimteni ſahka leetot uguns eeguhſchanai tehraudu, kramu un degli, ar kureem wehl muhſu tehwi weenigi iſtika; wehl tagad war ſchur tur redſet turamees pee wezajeem eededſinaſchanas lidſekleem; daſchs labs wezitis par jaunajeem pukojas: „Ek ko nu weltigi iſſchkehrdet naudu par ſpitſchkam, war jau it labi iſtikt ar kramu un ſchkiltawu!“ Muhſu gadſimtena diwdeſmitajôs gadôs kimija beidſot radija jaunus eededſinaſchanas lidſeklus, kuri daudſ maſ ſagahjàs ar jaunlaiku praſijumeem. Toreiſ lidſàs glihtajam, bet ſmagajam Doebereinera uguns wadiſchanas daiktam, pee kura maſa platinas peepe zaur weeglu rokas ſpeedeenu, ſadurotees ar uhdensrada gahſes un gaiſa maiſijumu, eedegàs, — parahdijàs tà dehwetee „mehrzejamee degkozini“. Schee bija pirmee ſehrkozini; protams, lai eedegtos, tee bija „jamèrz“ ſtipri ſabeeſetas ſehrſkahbes maiſijumâ. 1832. gadâ iſgudroja ihſtos berſejamos ſehrkozinus un jau gadu wehlak to derigumu pawairoja ar fosfora peejauſchanu. Wiſadâ ſinâ toreiſejee ſehrkozini nebija ſalidſinajami ar tagadejeem: eededſinaſchana notika gandriſ ar ekſplozifu un winu leetoſchana, bet it ſewiſchki weſchana, bija tik bihſtama, tà ka daudſ walſtis tika aiſleegta. Tikai pamaſitinam dedſinamo weelu maiſijums tika pahrlabots, kozini glihtaki iſſtrahdati un peelidſinati tagadejeem ſehrkozineem un to iſgatawoſchana ihſti tikai tad ſahka parahditees, kad tee no mahjruhpneezibas pahrgahja uſ fabrikam.

Ihſti beidſamais apſtaklis ir uſſkatams kà nenoleedſams panahkums ſehrkozinu iſgatawoſchanâ. Kamèr ſehrkozinu iſgatawoſchana maſumâ wehl atmeta kreetnu peenu, atrada leelakâs pilſehtâs daſchreiſ wiſu ſehrkozinu fabriku eeweetotu weenâ weenigâ apdſihwotâ iſtabâ; pee ta paſcha ugunskura, kur pagatawoja ehdeenu, wahrijàs ari dedſinamà weela, par wentilaziju nebija ne maſakâ mehrâ gahdats, gaiſs bija tà ar fosfora ſutu pildits, ka tahdas „fabrikas“ wareja noſaukt par „nahwes alam“. Tagad maſchinas ir aiſtrenkuſchas ſehrkozinu iſgatawoſchanu ar rokam un lihdſ ar to iſgatawoſchanu maſumâ. Jſ leelpilſehtam ir ſehrkozinu iſgatawoſchana ſuduſe, likumigi noſazijumi ir eeweſti fabrikas ſtrahdneeku weſelibas un apkahrtejo eedſihwotaju droſchibas dehl. Schauſmigais kaul-ehdis (Knochenfraß), kurſch agraki ſehrkozinu iſgatawotajus peemekleja, labi eerihkotâs un waditâs fabrikâs aiſween wairak un wairak ſuhd.

(Turpmak beigums.)

Mahkſliga dſihwokku telpu temperaturas atwehſinaſchana.

Ehrtiba Seemelu-Amerikas Saweenotu Walſtju mahjas dſihwê ir pazelta lihdſ pilnibai. Amerikaneeſchu namôs ir wiſs preekſch eedſihwotaju ehrtibas eewehrots un eetaiſits. Apſildiſchanas ſiſtema leelâs un maſâs mahjâs ir tik teizama, ka to labaku newar

rotalam behg, tad tas norahda uſ wina nenormalo, ſlimigo ſtahwokli. Dſihſchanàs uſ darbibu parahdas pee wiſeem zilwekeem. Wiſeem ir wairak waj maſak paſihſtamas tà ſauktàs garlaika juhtas. Un ſchahs juhtas zelas no darbibas truhkuma. Wiſpàr ſinams, par kahdu breeſmigu ſodu top tureta zilweka weentuliga eeſlodſiſchana beſ jebkahda darba, kaut gan wina ſiſiſkàs wajadſibas top teizamâ kahrtâ apmeerinatas. Wehrſis waj ſoſs, atraſdamees tahdòs apſtakłòs, kłuhs wismaſ trekni, bet zilweku tahdòs gadijumòs pahrnem nomahzoſchas juhtas, kuras nereti pahreet ahrprahtibâ. Anglijâ un zitâs walſtis katru gadu eewehrojams ſkaits lauſchu, pa wairakai dalai bagatneeku, paihſina ſawu muhſchu, lai iſpeſtitos no garlaika. Un luhk, kahdu iſſkaidrojumu ſchim gadijumam paſneedſ Kreewu paidagogs Uſchinſkis:

„Kahds tirgotajs nopuhlas deſmiteem gadeem, lai eeguhtu ſew tik daudſ mantas, ka waretu greſni dſihwot kaut kahdâ krahſchnâ weetâ. Schihs kairinoſchàs eedomas leek winam ſtrahdat, naktis negulet, mirt pa puſei badâ — un luhk, beidſot winſch noſtàj darbotees un pahrwelkas ſawâ jau ſen ſagatawotâ paradiſê. Bet kà winſch ſawâs zeribâs peewilas! Ihſti tur uſ winu gluhneja tahs mokas, pret kuràm wiſas dſihwê pahrzeeſtàs nepatikſchanas ir neeks, — mokas, kas tahdâ mehrâ leelas, ka ſchis bagatneeks, kas ir ſpehjigs nopirkt wiſus paſaules preekus, iſrahdas wehl nabagaks par wiſnabagako ubagu, eeſlehdſas ſawâ iſtabâ un wiſnegantakâ kahrtâ paihſinà ſawu dſihwibu."

Un tas noteek wisbeeſchak ar teem łaudim, kuri dewuſchi ſawai dſihſchanai uſ darbibu tikai weenu kaut kahdu wirſeenu un, ſaſneeguſchi apſkauſchamu materialu ſtahwokli, uſ reiſi noſtahjas ſawâ darbibâ.

War beſ pahrſpihleſchanas ſazit, ka wiſnelaimigakais zilweks tas, kam liktenis naw nolehmis tahdas darbibas, kur winſch waretu atraſt ſawai dweheſelei apmeerinajuma.

Teeſa, leelakà dała łauſchu gan ſewim atrod tahdas darbibas. Pate dſihwe wada winus uſ to, un wini nepaleek beſ darba. Kad naw nopeetna darba, wini iſdomà ſew daſchadus uſſautrinajumus, kurôs winu dweheſele atrod apmeerinajuma. Weens walas brihſchôs ſehſtas pee kahrſchu galda un „noſit" lihdſ ar kahrtim ari ſawu gara energiju, otrs paſtaigajas pa eelam un apluhko garamgahjejus un brauzejus, treſchais aprunà ſawus lidſbrahlus. Łaiſkais, newihſchodams ſawa peenahzigà darba ſtrahdat, atrod labpatikſchanas un apmeerinajuma kaut kahdâ zitâ darbâ. Un paraugatees, kà ſkolens, kas wiſpàr paſihſtams par ſlinki un laiſki ſagatawojas uſ ſtundam, labpràt nodarbojas ar kaut kahdu blakus leetu.

Tà tad peeauguſcho darba lauks ir deeſgan płaſchs, turpretim behrni atrod ſchai finâ apmeerinajumu tikai rotałâs.

Rotałas, noderedamas behrneem par eekſcheja dſenuła apmeerinajumu, kà protams, dara behrneem patikſchanu. Schi patikſchana paleelinajas wehl zaur to, ka ſchis apmeerinajums te war notikt beſ jebkahdeem kawekleem.

Beſ tam behrni, rotałodamees, domâs ſewi pahrſtata tais paſchôs apſtakłòs, kahdi tehloti winu rotałâs. Un tas padara wineem ſinamu rotału par wehl jo peewilzigaku. Kad jau peauguſcheem ir patihkami, zaur eedomu ſpehku pahrlidot zehlajâ idealu walſtî, zik wairak tas nebûs patihkami behrneem.

Behrnu rakſturam pamaſam attihſtotees, ari rotałas peenem zitadaku weidu, pee kam tomèr daſchas ihpaſchibas paleek ari, kà agrak, nepahrmainitas.

Pirmôs mehneſchôs, kad maſinà dweheſelei naw wehl wajadſigà daudſuma eegaumejumu, bet fiſiologiſkà wajadſiba pehz kuſteſchanàs tomèr deeſgan eewehrojama, behrns kuſtinà rozinas un kahſinas, apmeerinadams zaur to ſcho eekſchejo kuſteſchanàs dſenuli. Kad maſino nehſà waj weegli „palezinà", winſch redſami ſajùt preeku, ko ari iſrahda mahtei waj auklei ſaprotamâ kahrtâ.

Ar ſawu ahrejo juhtekłu peepalidſibu behrns eewehro preekſchmetus, noklauſas apkaimê pluhſtoſchâs ſkanâs. Winſch wehlas ſawàm rozinam wiſu ſakampt, wiſu ſagràbt. Kad behrnam eedod gabalinu papira — winſch tſchahkſtinà to jeb trin ar to pa grihdu waj galdu, uſ kura winſch ſehſch, un manami ſajùt preeku. Ja winam eedod rokâs ſpeekiti, winſch klauwê ar to — un atrod ari pee tam ſawu preeku. Sazeltais troſkſnis ir winam patihkams. Behrna dweheſeles darbiba paſchâ pirmâ laikâ aprobeſchojas, pa leelakai dalai, ar eeſpaidu uſnemſchanu, — un rotału wahrda pilnigâ noſihmê wehl naw. Par maſino ſaka, ka winſch papreezajas, bet newis rotałojas.

Bet luhk, maſinais eeguwis peeteekoſchu daudſumu eeſpaidu; winſch eepaſinees ar daudſeem preekſchmeteem un winu darbibu. Dabutee eeſpaidi, ſaweenodamees behrna atminâ, dod winam weelu preekſch rotałam. Sewiſchki tagad tikai ſahkas behrnu rotałas.

Tà ka rotałas ir dweheſeles eeſpaidu panahkums, kuri eeſpaidi eeguhti pateeſâ dſihwê, tad ari pats par ſewi protams, ka tajâs atſpogułojas ſchi pate ihſteniba. Behrni redſedami, ka wezakee brahli un mahſas ſagatawojas uſ ſtundam un uſſaka tahs ſawam ſkolotajam, iſrahda ſcho paſchu gadijumu rotałâs, pee kam weens behrns iſpilda ſkolotaja lomu, dara peeſihmes, bet ziti atbild uſ preekſchâ likteem jautajumeem un pehz eeſpehjas dara to paſchu, ko dara ihſtee ſkoleni. Behrni, redſedami ſaldatu muſturus, dara to paſchu, pee kam weens no wineem komandê, kamèr ziti iſpilda daſchadus ſaldata panehmeenus, — gluſchi tapat, kà wini to noraudſijàs no ſaldateem. Zits behrns redſejis, kà dahrſneeks kopj dahrſu, un ari winſch dara tahdu paſchu dahrſu iſtabas waj pagalma ſtuhri. Meitenes, ſawàm lellem rotałodamees, leek tahm iſpildit paſihſtamo lomas. Tà, weenai meitenei lelle, noſehduſês uſ dihwana, uſnem weeſus, apwaizajas par jaunakeem notikumeem un bahra deeneſtneekus; otrai — lelle peenem apſtellejumus, greeſch, ſchuj un, pagatawojuſe drehbes, aiſnes kundei un galu galâ ſanem makſu par ſawu darbu; treſchai — lelle pehrk waj pahrdod u. t. t.

Pat tahs parahdibas, kuras behrni eegaumeja iſ zitu runam, noder winu rotałam par weelu. Beidſamâ Turku karâ runaja un ſpreeda daudſ par kaujam un zihnam. Protams ari ſehni dſirdeja ſchahs runas. Un luhk, dſirdeto wini pahrſtatija ſawâs rotałâs. Daſchi no rotałneekeem bija peeſpeeſti uſnemtees Turku lomu un apzeetinatees muhrôs (aiſ ſehtam). Pahrejee, iſrahdidami Kreewus, ſturmeja zeetokſni un guhſtija Turkus. Skali ſaukdami, wini dewàs uſ ſehtu un ſita par to ar ſpeekeem, kuri nodereja wineem par plintem. Eeſlehgtee padewàs, un zeetokſnis tika turets par eenemtu.

Tà tad mehs redſam, kahdâ mehrâ ihſteniba atſpogułojas rotałâs. Wehrojot rotałas, war daſchreiſ noteikt tos apſtakłus, kahdôs behrni dſihwo, un tos eeſpaidus, kuri it ihpaſchi ſpehji un beeſchi eeſpeeſchas winu dweheſelê.

Pat tahs rotałas, kuras mehs eſam mantojuſchi no ſenatnes, pamatojas uſ ihſtenibas. Tà peemehram wiſpàr paſihſtamà rotała „bumbas meſchana", pehz Teilora pehtijumeem, zehluſês ſenajâ Perſijâ, kur jahtneeki, dehł iſweizibas eeguhſchanas, ſita par bumbu ar garkahtu ahmureem un zentàs to panàkt, pehz tam, ſatwehruſchi, ſita no jauna un dewàs tai pakał u. t. t.

(Turpmak beigums.)

---

wehletees; bet ir weeglaki un iſdewigaki, dſihwokła telpu aukſtâ laikâ ſaſildit, nekà winu waſaras karſtâs deenâs wehſu turet. Tomèr ari ſchis, preekſch arkitekteem ſwarigais uſdewums, ir neſen atraiſits no kahda atradeja Amerikaneeſchu teknika. Winſch iſleetojis preekſch gaiſa atwehſinaſchanas priwatôs namôs uhdenſtihru amoniaku (ſtinkſpirtu), kuru leeto ledus fabrikâs, ſchihs fabrikas ſaweenodams ar priwatnameem, zaur betona truhbu tihklu. Zaur namu truhbam pluhſtoſchais amoniaks greeſchas, pehz tam, kad tas iſtabu temperaturu atwehſinajis, zaur truhbam atkal atpakał uſ tahm paſchàm fabrikam, no kuràm tas nahzis. Scho gaiſa atwehſinaſchanas ſiſtemu dſihwokłu telpâs iſleetoja ſahkumâ leelâs Amerikaneeſchu pilſehtu reſtorazijâs, leelâs weeſnizâs un gałas pahrdotawâs. Tad iſmehginaja dſihwokłu telpas zaur to atwehſinot ka amoniaku wadija dſihwokłu ſuta apſildiſchanas truhbâs. Panahkumi bija plinigi iſdewigs un temperatura dſihwokłôs krita gandriſ ap 9 gradi pehz Zelſija. Schim brihſcham atrodas Saint-Louis pilſehtâ 8 werſtes garſch wehſinaſchanas truhbu tihklis, kuri pa leelakai dalai ir eetaiſiti pilſehtas tirdſneezibas eezirknî. Winu likſchana un priwatnamu ſaweenoſchana ar ledus fabrikam, bija tomèr jo weeglaka, ka beidſamôs gadôs mahkſliga ledus iſgatawoſchana Saint-Louis pilſehtâ ir leeliſki iſplatijuſês. Pehz ſtatiſtikàm ſinam iſgatawo weetejee eedſihwotaji zaurmehrâ ap 42,500 muzas ledus, preekſch kuru atpirkſchanas bagato eezirknu eedſihwotaji ween ik gadus iſdod ap 80,000 frankus.

Sawada ahrſteſchanas metode.

„Pet. Wed." ſino, ka kahds ahrſts nodomajis, Peterburgas apkahrinê eetaiſit ahrſteſchanas eetaiſi, kahda jau paſtàw Baireeſchu Werishofera meeſtâ. Wiſus ſlimneekus ahrſtê ar weenu un to paſchu lidſekli, proti teem jaſtaigà baſàm kahjam raſainâ ſahlê. Seemâ ſcho ſtaigaſchanu war iſdarit, kà Baireeſchu un Peterburgas ahrſti apgalwo, ari uſ apſlapinatas akmenu grihdas.

Teika par wirsneeka akmeni.

(Leepkalnas Oſoleeſchôs.)

Pee Leepkalnas baſnizas atrodas kahds trihsſtuhrains akmens, ſem kura, kà wezee łaudis ſtahſta, kara laikôs paglabats kahds kara łaukâ kritis wirsneeks. Reiſ kahds gana ſehns akmeni nowehlis zitâ weetâ un tuhlin palizis łoti ſlims. Ilgi tà eſot wahrdſis, lihdſ beidſot kahds wezitis pamahzijis, lai uſwełot akmeni wezâ weetâ, tad buhſchot tuhlin weſels. Sehns ari wezitim paklauſijis, akmeni uſwehlis un tuhlin palizis weſels. Schi teika ir łauſchu mutê lihdſ ſchodeen uſglabajuſês un tadèł łautini łoti ſargas, mineto akmeni aiſtikt, pat peedurtees. Wiswairak ſchai teikai teek tizets tadèł, ka ap Leepkalnes baſnizu pateeſibâ atrodas łareiwju kapi, ko peerahda apałàs kopinas, apauguſchas wezàm leepam; tapat ari tur ir atraſti daſchadi kara rihki, kà: ſlinſchu peederumi, ſobeni, ihleni, zirwiſchi u. z. Ari tagad ſtahſta, ka paſchâ baſnizâ nakti redſejuſchi uguni ſpihdam un zilwekus pa eekſchu Deewu luhdſam. Abolkalns.

No eekſchſemes.

a) Waldibas leetas.

Teeſleetu miniſtris N. A. Maneſeïns ſchini mehneſi atbrauks uſ Baltijas gubernam, rewidet weetejàs teeſu eeſtahdes.

Rigas 1. cezirkna meſchkungs F. A. Bekers paaugſtinats par kolegiju ſekretaru. (W. W.)

Limbaſchu labprahtigo ugunsdſehſeju beedribas ſtatuti, kà „W. G. A." ſino, apſtiprinati no eekſchleetu miniſtra.

Jelgawas meſchkungs L. B. A. Jankowſkis paaugſtinats par titularpadomneeku. (W. W.)

Elkſchnu meſchskungs K. E. Pruſchinſkis paaugſtinats par kolegiju ſekretaru. (W. W.)

Teeſu priſtaws pee Zehſu-Walkas meerteeſneſchu ſapulzes, K. O. Guſtawſons, no 1. junija ſahkot pahrzehlis ſawu dſihwokli no Zehſim uſ Wez-Peebalgas muiſchu (Zehſu apr.).

Walſtsbankas pahrwalditaja paligs Schwanebachs eezelts par finantſchu miniſtrijas padomes lozekli un kredit-nodalas ſewiſchkàs kanzlejas wizedirektors Timoſchews par walſtsbankas pahrwalditaja paligu.

Preekſchlikums par Sibirijas dſelſszeła pahrwaldes eerihkoſchanu tapis apſtiprinats.

Uſ dſelſszeleem brauzot, kà ſinams, ſazelas leeli putekłi, kas ir par apgruhtinaſchanu brauzejeem. Zełu miniſtrija tamdèł pawehlejuſe, lai uſ dſelſszełu dambjeem uſber ſchoſeju akmenus. Darbi wehl ſchogad japabeidſ.

Banku reforma. „Now. Wr." iſdſirdejuſe, ka ar walſtsbankas reorganiſaziju, wiſas tagadejàs walſts parahdu-maſinaſchanas-komiſijas operazijas buhſchot pehz walſts kredita ſiſtemas pahrweſt uſ banku paſchu, pee kam buhſchot walſts parahdu-maſinaſchanas-komiſiju paſchu atzelt.

Zełu un oſtu apſkatiſchana. Par brihwlaiku uſnems zełuminiſtrs K. A. Krimoſcheïns, lai tuwaki eepazihtos ar muhſu dſelſszełu tihklu un uhdens zeleem, deenwidus zełu un oſtu apſkatiſchanu. Ar miniſtra kungu zełos, kà dſirdams, dſelſszełu departamenta direktors, zełu-buhwes inſcheneers W. S. Sumarakows, ſewiſchku uſdewumu eerednis pee miniſtra, Bucharin kgs un miniſtra priwatſekretars Paltowa kungs. (Now. Wr.)

Par amatneezibas ſkolam. Neſen iſdarits ſwarigs nolehmums ſihmejotees uſ amatneezibas ſkolam. Uſ tautas apgaiſmoſchanas miniſtrijas preekſchlikumu un kahdu walſtspadomes nolehmumu, ir Wiſaugſtaki pawehlets: Tautas apgaiſmoſchanas miniſtrijas departementâ eetaiſit ſewiſchkas nodałas, kuràm japahrwalda amatneezibas ſkolas un ſcho wadiſchanu nodot kahdam padomes lozeklim ar departamenta direktora teeſibam. Schim padomes lozeklim ir jabùt ari par waditaju tautas apgaiſmoſchanas miniſtrijas mahzito komitejas nodałas teekniſkas ſkolas ſekzijâ. Amatneezibu ſkolu pahrwaldiſchanas nodałas eeredni dabu algas, kuras peemehrigas zitàm weetam tautas apgaiſmoſchanas departamentâ. (Sud. Gaſ.)

b) Original-ſinojumi.

No Pinkeneekeem.

Wehtra łauſa oſolinu,
Saule ſaknes balinaja!

„Muhſu „Sinotajs", muhſu „koreſpondents" ir miris", tà daſchs labs Pinkeneeks ſehrojas par ſawu bijuſcho ilggadigo pagaſta ſkolotaju Martina Amola tehwu, kuru pawadijam 2. junijâ ſch. g. uſ beidſamo duſas weetinu. Nelaikis Martinſch Amols ir zeen. „Mahjas Weeſa" laſitajeem un it ihpaſchi mums Pinkeneekeem paſihſtams zaur ſaweem ſinojumeem no „Pinkeneekeem"; winſch mums bija aiſweenu un katrâ weetâ par preekſchſihmigu weidolu. Amola tehws ir dſimis un uſaudſis muhſu paſchu pagaſtâ, ilgus gadus winſch iſpildija pagaſta ſkolotaja amatu; mira 29. majâ ſch. g. ap 62 gadus wezumâ; kaut gan winſch beidſamôs gadôs wairs neiſpildija pagaſta ſkolotaja amatu, tad tomèr nenogurſtoſchi zentàs iſglihtot un wadit muhſu jauno paaudſi, paſneegdams tai priwatſtundas ſawâ, Amola — mohjâ. Eſam winam daudſ pateizibas paradâ, bet tahs winam wairs newajag, jo: wainags, ko mehs winam wijam, drihſi nowihtis, turpretim wainags, ko winſch pats ſewim wijis, nenowihtis nekad! Labwehlu, draugu un kaiminu wahrdâ nowehlu Amola tehwa truhdeem weeglas ſmiltis un ſaldu atduſu no gruhtajeem deenas darbiem, dſeſtrajâ ſemes klehpitî. Duſi ſaldi, kreetno zihnitaj'!

Seedi nu kapſehtinâ,
Sidrabina ſeedineemi:
„Te gul luhſis oſolinis,
Tautas druwas kopejinis!" —e.

No Bilderlineem. Lai gan zilwekam ir nolemts ſweedrôs maiſi ehſt, tomèr kad wina puhlini ir weltigi un neatnes ſawu atlidſibu, tad zełas daudſ truhzibas un ruhpes, kà to redſam pehdejâs deenâs. Kà ſinams, ſchi ſeema bija ſtipra un wiſi uhdeni zeeti aiſſaluſchi, ari juhra, muhſu maiſes mahte, iſdewa łoti maſ, jo 9. majâ wehl bija pilna ar ledu, tà ka tik augſchminetàs deenas wakarâ, ſtipram deenwidus wehjam puhſchot, ar puhlem gruntneekam J. P. iſdewàs tihklus iſmeſt, bet aukai ſazełotees, aiſgahja tihkli lihdſ ar ledus gabaleem. 10. majâ wareja pirmo reiſi ar wadu ſwejot, bet ari ſchi ſweja ſchogad maſ iſdewa. B.

No Jaun-Bilderlineem. Swehtdeen, 30. majâ, taiſija trewago, lai iſſinatu, zik ahtri Bilderlinu ugunsdſeſejeem eeſpehjams lihdſ ar ſprizem noklùt wajadſigâ weetâ. Ugunsdſehſeji lihdſ ar wajadſigàm leetam 15 minutês nogahja no Bilderlinu ſtazijas lihdſ Majoru ſtazijai. A. B . . . e.

Wehl no Jaun-Bilderlineem. Sirgs gan ir gudraks par ziteem lopeem, bet tomèr newar ar winu pahrdroſchi apeetees, kà to redſam iſ ſekoſcha atgadijuma. Sche kahdam brauzejam ſirgs apſtahjàs aiſ patgalwibas un negribeja weeglo weſumu wilkt, pee kam brauzejs uſſchahwa wairak reiſas ſirgam ar pahtagu, kas łekdams pahrkrita pahr ilkſi. Brauzejs peeſteidſàs atwałinat ſawełkamo ſiłſnu, bet patgalwigais kumelinſch nemanot ſagrahba brauzeja roku un ſakoda tam pirkſtu, to iſraudams lihdſ ar daſchàm dſihſłam. Pee nelaimigà peeſteidſàs diwi ahrſti, wahti ſaſehja un noſuhtija uſ Rigas ſlimnizu.

A. Butte.

No Wez-Bilderlineem. Ka tumſiba un mahntiziba wehl naw iſſuduſe, to peerohda ſekoſchais: Kahda ſeeweete, kas atzekoja no W. gubernas, kahdu laizinu te dſihwodama un labprahtiga iſlikdamàs, eemantoja kaiminu uſtizibu un palidſibu. Te uſ reiſ, kas bija, kas ne — wina ſahka kłidotees ar kaimineeteem, ka ſchahs eſot winas łauku un ehkas apbuhruſchas, aiſtaiſija aku, lai uhdeni lihdſ ar ſwehtibu neiſneſot un łaukam eſchas uſzirta ar zirwi, kuram bija kruſta ſobi, lai łauni gari neſtaigajot, ari mahłus iſbehra uſ eełu, lai ſirgi, kam ne-eſot ſchkełti nagi, ſam ihdot peſtełu darbus! Aurora.

No Salenceekeem, pee Slokas. Sche pee mums, Leelupes małâ, redſejam retu weeſi, breedi, kas ſawus rogus ſtałti neſdams, tuwojàs Leelupei, gribedams tanì ſawas ſłahpes atweldſinat. Brihnums, kà ſchahds kuſtonis eedroſchinajas ſtarp zilwekeem mahjot. Wezi łaudis ſaka, ka tas eſot uſ tukſcheem laikeem. Butte.

No Leepkalnes-Oſoleem. Sche pee mums pagahjuſchâs deenâs notika behdigs atgadijums: wezas daktera mahjas rentneeks uſ behnineem pakahrees, atſtahdams ſeewu ar wairakeem maſeem behrneem atraitnus. Schis pats nelaikis ſcho pawaſar tika gluſchi apſagts, tà ka nepalizis ne maiſes kumoſina preekſch maſajeem behrnineem; ſchehłſirdigi zilweki to pehz eeſpehjas bij apdahwinajuſchi ar drehbem, uſturu u. z. Pehdejâ laikâ nelaikis paſaudejis leelaku naudas ſumu. Scho laikam newaredams pazeeſt, wihrs tanì paſchâ nakti nogalinajees, atſtahdams pakałpalikuſchos łoti behdigâ ſtahwokłi.

Abolkalns.

No Trumuławas apgabała, Pleſkawas gub., Oſtrowas aprinki. Mihkeem „Mahjas Weeſa" laſitajeem un wiswairak wezakeem par pamahzibu lai buhtu ſekoſchais nahwes gadijums. 23. majâ vaglabaja Pokrawas ſkaiſtajôs ſmilſchu kapinôs puſotra gada wezu meiteni, kuru apraud tehws un mahte par ſawu neuſmanibu. 19. majâ minetais behrninſch, rotałodamees, eegahjis makamâ kambari, tur gribedamees ko labaku panaſchket; tur par nelaimi atraduſchàs wezâ błodâ iſkuſuſchas ſeepu ſahles, kuras eedſehruſcham, behrns ſahk kleegt pehz ſłahpem. Tehws, pamanijis, ka naw wairs labi, nehmis behrnu klehpî un ſteidſàs pee daktera, bet ahrſts paſaka, ka naw wairs dſeedejams. Uſ mahju ejot, behrns iſdſiſa, 16 ſtundas ilgi ſawahrdſis. J. D.

No Marienhauſas, Witebſkas gub. Neſen atpakał pagaſta kantoris tika iſtrauzets ar behdigu nahwes atgadijumu. Pagaſta ſkrihweram bija leela zuhka, kurai ari atradàs ſiwenu pulzinſch. Turpat dſihwojoſcha paſta uſrauga diwi behrnini, weens 8 gadus, otrs 11 gadus wezi, ſiłtâ ſaulitê rotałojàs. Te leelakais ar kahdu wezu łubas gabalu uſmeta ſiwenam, kas aiſkweezàs. Pa tam jau zuhka bija palikuſe plehſigam ſwehram lidſiga. Te uſ reiſ ta leelakam behrnam wirſû — rihkli puſchu, pehz tam iſkoda abas azis! Kamèr behrnu meita peeſteidſàs, tik łupatus ween pee lihka eeraudſija. Maſakajam behrnam laimejàs iſbègt. J. D.

c) Baltijas notikumi.

Pleſkawas-Rigas dſelſszeła walde ſchinis deenâs pahrkrawajuſês uſ Peterburgu.

4 werſtes aiſ Ropaſcheem, kà „R. W." ſino, ſwehtdeen ſahzis meſchs degt. Nodedſis ap 100 aſu leels meſcha gabals. Uguni pret wakaru apſlahpejuſchi.

Kurſemê, kà „K. G. A." ſino, tagad wehl paſtahwot kahdas 18 katoku draudſes ar peederigàm baſnizam. Wiſâ Kurſemê tagad eſot 68,000 katoli, gandriſ 10 prozenti no wiſeem Kurſemes eedſihwotajeem (682,792).

Jelgawas Łaukſaimneezibas beedriba, kà „B. W." ſino, pehdejâ preekſchneezibas ſehdê ſtarp zitu nolehma, atkłàt łaſamu galdu beedribas telpâs, „Komerſa weeſnizâ".

Alſchwangà, kà „D. L." ſino, uſnahkuſchi tahdi ſawadi melni ſpalwaini tahrpi, kas leelâ pulkâ welkotees pa pławam un łaukeem un noehdot wiſus ſalumus, atſtahdami melnu ſemi.

Leepaja. Holandeeſchu-Amerikaneeſchu twaikonu beedriba, kà „Lib. Ztg." ſino, paſinojuſe ſaweem Leepajas agenteem, ka uſ winas twaikoneem, kas braukà ſtarp Roterdamu un Nu-Jorku, no 5. (17.) junija ſahkot, uſ ſtarpdeka wairs neuſnemot paſaſcheerus. — Jo projam par aiſgahjejeem wehl peenahkuſchas ſchahdas telegramas:

Hamburgâ, 19. (7.) junijâ. Kreewijas aisgahjejus, kas atbrauz Hamburgâ, polizija suhta atpakal.

Bremenê, 17. (5.) junijâ. Tagadejee apstakli dehl Kreewijas iszelotaju tahlak weschanas ir nogaidoschi.

d) **No zitàm Kreewijas pusem.**

Keisara Majestates un Keisariskas Augstibas Leelknaseenes Ksenija un Olga, kà ari Keisariska Augstiba Leelknafs Michaels pahrgahja dsihwot no Gatschinas uf Peterburgu.

Keisara Majestate dewa atlauju Keisariskai Augstibai Leelknasam Wladimiram peenemt goda preekschneezibu „Kreewijas saweenoto ugunsdsehseju beedribâ".

Apkahrtzelojums zaur wairakàm gubernam. Scha mehnescha widû usnems direkto nodoklu departamenta direktors, J. D. Slobodtschikows, zelojumu zaur widus- un deenwidus Kreewiju, lai kameralteesu pahrwaldneekus eepasihstinatu ar finanzministrijas eeskateem un praktisko isleetoschanu, sihmejotees uf reformam par walsts dsihwokli nodokleem un semes taksaziju. Schim noluhkam sasauks uf Maskawu, Kijewu, Harkowu, Samaru un zitàm leelakàm pilsehtam tuwako gubernu kameralteesu pahrwaldneekus. Tahda pate sasima tikschot notureta ari Peterburgâ, tikllidſ Slobodtschikowa kgs buhschot tur atpakal nonàkt. (Now. Wr.)

Jauna labdaribas beedriba. Kà dsirdams, tad esot nodots statutu projekts no wispahrigas Kreewu labdarischanas beedribas preeksch apstiprinaschanai. Winas mehrkis ir, sewischkas nelaimes un posta gadijumôs, nokahrtot palidsibas sweegschanu, par peem. pee eewehrojameem ugunsgrehleem, usturas lidseklu truhkuma, ispostischanas zaur pluhdeem u. t. t. (Pet Wed.)

Peena pahrdoschanas kontrole. „Pet. Gas." usslohda sekoscho nopeetno weselibas jautajumu: Kursch kontrolè Peterburgâ gowis, t. i. pahrdodama peena labumu? Awise schai leetâ pasino sekoscho: „Pehdejàs deenâs esam eepasinuschees ar sekoscheem wairak familijàs notikuscheem gadijumeem:

Behrni saslima. Winu stahwoklis bija drudsainsch, winu temperatura zehlàs uf 40 gradeem. Behrni suhdsejàs par sahpem mutê un atrada uf un sem winu mehlem, kà ari waigu eekschpusê, wahtis.

Daschi ahrsti usgreesa wainu influenzai un apgalwoja, ta esot „komplizeta influenza", bet ziti isskaidroja, ka tee esot, kà rahdotees, peena leetoschanas panahkumi, no gowim, kuras saslimuschas ar mutes puwumu.

Tamdèk jautajam: „Kursch usrauga gowis?"

To dara gan weterinar-ahrsti, tomèr scho skaits ir tik mass, sewischki preekschpilsehtâs, ka kontrole *top* par patihkamu ilusiju ar koti nepatihkameem panahkumeem."

Nabagu buhschana. Gahdneeziba par ubageem Peterburgâ un Maskawâ tiks uf wispahrigo pamatu atmemta sewischkàm komitejam un nodota pilsehtu komunalàm waldem. Ir patlaban jau wispahribâ isstrahdati nokahrtojumi zihnâ pret ubagoschanu abâs pilsehtâs. Abas galwas pilsehtas eedalis sewischkàs kuratorijàs, uf kuràm stutesees zihnas sistema. Winas galwenakais nolùks buhs tas, truhkumu zeesdameem gahdat darbu. Darba namu un patwersmu eetaisischana preeksch behrneem, kuri ubagoschanas dehl apzeetinati, buhs pirmais panahkums ubagu apgahdibu nododot pilsehtai. Ee-eejoschas komitejas nodos abàm pilsehtam sem winu pahrwaldes pastahwoschàs eestahdes. (Now. Wr.)

Druwu stahwoklis Kreewijâ, pehz telegrafu sinam, kas 30. majâ eenahkuschas Peterburgâ, ir sekoschs: Seemas sehjas 281 aprinki bija ihsti laba waj laba, 213 peeteekoscha, 71 widuweja, 25 neapmeerinoscha; ij 14 aprinkeem nebija wehl eesuhtitas sinas. Wasaraja lauki 329 aprinkôs stahw ihsti labi waj labi, 170 peeteekoschi, 40 widuweji, 11 neapmeerinoschi; no 54 aprinkeem wehl nebija sinas eesuhtitas.

Nodegušê kehwniza. „Mosk. Wed." sino, ka 30. majâ nodegušê Kreewijas widejàs melnsemes apgabalâ statmeistram A. A. Stachowitscham peederigâ kehwniza. Pee tam nobeidsàs ari 24 sugas skrehjeju sirgi, wisas mahtes-kehwes. Saudejums ir koti leels.

Galas pahrdoschana Kijewâ. Kijewas galas tirgotaji eesneeguschi pilsehtas waldei suhdsibu, kurâ wini, kà „Kiewl." sino, norahda, ka Kijewâ nesen eegadijuschees „barischniki", wiswairak Schihdi, kuri nodarbojas sewischki ar preeksch kauschanas nodomato lopu uspirkschanu. Schee laudis pirk lopus netik ween tirgôs, bet ari lopu sehtâs, pehz kam wineem par teem janomaksa augstakas zenas, kas sinams kaite tà galas pahrdeweju, kà ari nonehmeju intresem. Tamdèk nahkamibâ atwehrschot pee kautuwem widuschanas biroju, tà ka lopus warès dabut ij pirmàs rokas un galas pahrdewejeem buhs eespehja, to eegahdatees netik ween wairumâ, bet ari pa gabaleem un aprehkinaschanos ar pahrdewejeem isdarit zaur biroju.

Atrasta manta. „Mosk. List." raksta ij Koidanowas meestina, Minskas aprinki, ka semneeki, arot lahdâ tihrumâ pee Balamutowas zeema, usdabujuschi pee deenas gaismas trauku ar 12,000 weza kaluma sudraba rubleem. Awises sinotajs peesihmè, ka policejai ejot pasinots par scho atradumu.

Wiltota tehja. Kasanâ ir peekerts, kà „Wolschski Westn." sino, kahds leeltirgotajs pee wiltotas tehjas pahrdoschanas, sem pasihstama nosaukuma „kapora" tehja. Tas ir kahds atzekojis Perseets, Oglaijs wahrdâ. Wina noliktuwe atrodas pascha dsihwokli, Ananjewa namâ, pee seena tirga. Tehju atrada preeksch aisfuhtischanas sagatawotâs pakâs, no apmehram 10 pudeem. Pehz personu isteikumeem, kuras klaht bijuschas noliktuwes rewisijai, atrada bes tehjas pakam ari tukschus kurwjus, kastes un maisus un tanis tehjas atlikumus, kà ari daschadas eepakaschanas leetas. Pehz to paschu personu isteikumeem, bija pahrdewejs Kasanâ apstellejis leelu partiju kapora tehjas, kuras leelaka data sinams wehl bija nepahrdota. Schi tehja lihdsinajàs pehz isskata ihstai pilnigai. Oglaijs ir wihrs widejôs gadôs un zeko ar kahdu jaunu Kreeweeti.

Kur daschreis bagatiba gul paslehpta. Warschawas awises sino, ka tagad noteekoscha, Warschawas kredit beedribas kihlu sihmju konwersija, weduse pee gaismas bagatibas gadijumus, kur tahdi nemas nebija sagaidami. Kahds laiwneeks uf Wislas, kuram peeder 10 laiwas un pats strahda par airneeku, eesneedsa preeksch pahrmainischanas kihlu sihmes par 138,000 rbl. Kahds restorants, kuram preeksch 12 gadeem peedereja ap 5000 rbl. darischanas kapitala, ismainija tagad schahdas kihlu sihmes par 170,000 r. Kahda muischas ihpaschneeze ij attahla Pultuskas aprinka, kurai pawisam peedereja 3 masi atsewischki semes gabali, nodewa preeksch pahrmainischanas kihlu sihmes par 535,000 rbl.

Schihdu aisweschana uf Palestinu, kà „Odesas Aw." sino, esot aisleegta, tamdèk ka Turzijas waldiba tos sawâ dalâ nepeenemot. Schahdus Schihdus suhtischot uf Argentinu. No 1. janwara lihdſ schim pawisam 56,000 Schihdi atstahjuschi Kreewiju. Laimigu zelu!

Reformas Bucharâ. Ij Registanas, Bucharas emira galwas pilsehtas, sino „Okrainai", ka wina augstiba nodomajis eewest weselu rindu reformas, kuras winsch sawâ zelojumâ zaur Kreewiju apnehmees isdarit sawâ galwas pilsehtâ. Preekschgalâ stahw pilsehtas apgahdaschana ar skaidru, weselìgu uhdeni un pilnigi isnihdet kaitigàs „Chansen" (stahwoschus basenus), kà ari eelas apgaismoschanas eeweschana. Ir sagaidams, saka awise, ka pee tam nebùs nekahdi kawekli un wina augstiba islabos ari skolas buhschanu, satiksmes lidseklus un uhdens buhschanu.

No Rigas.

Rigas mahzibas apgabala kurators Lawrowskis, kà „R. W." sino, pa wasaras brihwlaiku aisbrauks uf sawu muischu Harkowâ.

Alekfanders Buchholtzs, senakais „Rigasche Zeitungas" redaktors, kà „D. Z." telegrafê, miris Berlinê ar smadsenu treeku.

Rigas Latw. Beedriba, kà sinams, schogad swinès sawu 25 gadu pastahweschanas jubileju. Eewehrojot scho atgadijumu, Katarina Dombrowski kundse beedribai dahwajuse 1000 rbl., kurus wina bija aisdewuse beedribas nama pahrbuhwei. Runas wihru sapulze scho otrdeen nolehmuse, zeen. dahwatajai par to issazit pateizibu ar raksti.

Rigas Latw. Beedr. Sinibu Komisijas wasaras sapulze, kà jau sinots, buhs nahkoschâ otrdeenâ, 15. un treschdeenâ, 16. junijâ, Rigas Latw. beedribas namâ. Sapulzi atklàs plkst. 12 pusdeenâ. Lihdſ schim ir peeteikti referati no K. Graudina, J. Lautenbacha, W. Plutes, J. Welmes, K. Purina, T. Seiferta, P. Ahbola, J. Bebra. Otrdeenas wakarâ buhs kopigs meelasts.

Rigas pilsehtas Petera Pahwila skolâ ar II. schkiras teesibam karaklausibâ, schogad kursu beidsa sekoschee 12 skoleni: Baloschu Rudolfs, Grünbergu Karlis, Dünsbergu Alfreds, Idschunu Jahnis, Kalninu Jahnis, Kurmischu Karlis, Ramlau Alekfanders, Riteneeku Augusts, Rosenfeldu Karlis, Teewgalu Augusts, Feopents Kusnezows, Wasilijs Olschewskis.

Ismemot diwus pehdejos, kuri ir pareistizigi, wisi ziti ir luterani (Latweeschi).

Bes scheem 12 kursu wehl beidsa ar rudens pahrbaudischanam par dascheem preekschmeteem 3 skoleni.

x.

Jauneerihkotàs tehjnizas jo projam teek leelâ mehrâ apmekletas, kas ir peerahdijums, zik nepeezeeschami tahdas bija wajadsigas. Ihsâ laikâ tehjnizas jau tik tahlu tikuschas, ka paschas war pastahwet, kaut gan zena par tehju wisai sema — 1 kap. par prahwu truhsi tehjas lihdſ ar graudu zukura. Tà maja mehnesi abâs tehjnizâs eenahzis pawisam 979 rbl. 46 kap. un isdots 805 rbl. 14 kap., tà ka atlikums ir 174 rbl. 32 kap., kopâ ar agrako atlikumu, 2065 rbl. 14 kap.

Sahdsibas mehginajums un apzeetinaschana. Naktssargs Nr. 9, Osips Erels, eedams nakti uf 4. junija zaur maso Kaleju eelu, pamanija tahs paschas eelas Nr. 18 mahjas koridorî kluſu trokſni. Ahrdurwis atwehrdams, usgruhdàs naktssargs uf kahdu zilweku, kursch tuhlin isleza uf eelu. Tagad sahkàs sagla kerschana, kuram weenreis isdewàs, naktssarga rokam isschmaukt. Uf pehdejà swilpschanu winu beidsot apzeetinaja Lehruma eelâ gorodowojs Nr. 10, Januschis. Nr. 18 mahjâ atrada daschadus instrumentus: swahrpstus, kaltus, lauschamas stangas un atslehgas. Uf seltkaleja Krebsa magasinu ejoschas durwis bija blakus atslehgai isurbtas. Ismekleschana ir ussahkta.

Slihkoni. Nakti uf 2. junija panehma 23 gadus wezais Pruhschu pawalstneeks Heinrichs Wagners peedsehruschâ prahtâ pee kanala Jesus basnizas eelas tuwumâ kahdu laiwu, nogruhda no krasta, eekrita uhdenî un noslihka. Wina lihki atrada rihtâ un nodewa usschkehrschanas kambarim.

— Grahwju eelas Nr. 39 mahjâ pee saweem wezakeem dsihwojoschais, 13 gadus wezais semneeka dehls Johans Plahns, panehma 4. junijâ bes atlaujas no kahda kuga laiwu un ussahka airet; bet tà ka winsch neprata laiwu waldit, tas eekrita uhdenî un noslihka. Wina lihki drihſ atrada, tomèr neisdewàs, winu pee dsihwibas atdabut.

Plubkschanàs ar nahwigàm beigam. Pretim Berlina sahgetawai, brauza 2. junijâ Johans Pambergs un Krischs Jansons ar laiwu pa Daugawu un sanahza pee tam weens ar otru kildâ. Zaur to iszehlàs starp wineem pluhkschanàs, pee kam Jansons Pambergam ar sawu airi tik stipri sita par galwu, ka Pambergs eekrita uhdenî un noslihka. Jansons, kuram isdewàs sasneegt krastu, aisbehga. Pehz wina meklè.

Nelaimes gadijumi. Gelinka wahgu smehru fabrikâ, Alekfandra eelâ Nr. 149, eekluwa 1. junijâ 44 gadus wezais strahdneeks Ignatijs Monkiewitschs, zaur neusmanibu ar weenu kahju wahrita luhdena pilditâ katlâ un noplauzeja sewim papehdi.

— Tai paschâ deenâ pakrita uf firmas „Felsera un Duberga" koku laukuma, 2. Ganibu dambî Nr. 4, ar batku sasahgeschanu nodarbojoschais strahdneeks Alekfandrs Mikuzkis tik nelaimigi, ka winam pahrlubsa kahja, zaur ko bija wajadsiga wina noweschana slimnizâ.

— Jaun-Mihlgrahwi, Fabrikas eelâ Nr. 1, Dübosska fabrikâ nokrita ar logu ruhschu tihrischanu nodarbojoschais, 21 gadus wezais strahdneeks Samuels Salgalws 7. junijâ ij augstuma no 8 pehdam uf akmenu grihdu un dabuja pee tam galwas un muguras eewainojumus, zaur ko bija wajadsiga wina noweschana slimnizâ.

Paschsleykawiba. Lubanes eelas Nr. 14. mahjâ pakahràs winas dsihwokli 6. junijâ 83 gadus weza strahdneeka atraitne Lihse Martinson. Paschsleykawibas zehlons ir nesinams.

Peepescha nahwe. Struhgu eelas Nr. 1. mahjâ nomira peepeschâ nahwê 7. junija reserwas saldats Peteris Gerasimows. Nahwes zehlons wehl naw issinats, kamdèk lihki usschkehrdis.

Ugunsgrèks. 5. junijâ plkst. 3. pehz pusdeenas iszehlàs Schwabes manteneekeem peederigâ, Alekfandra eelâ sem Nr. 44 atrodoschâ namâ uguns un nodega sirgu stalis ar weenu sirgu un zitàm leetam, kà ari kahda schkuhna jumts. Saudejums sneedsàs uf 1200 rbl. Bes tam ir schkuhni sadedsis seens ap 800 rbl. wehrtibâ. (R. P. P. A.)

Grahmatu galds.

Redakzijai peesuhtitas schahdas jaunas grahmatas:

1) Ij tautas bischu galerijas. No Apsischu Jehkaba. Otrà wirkne. Apgahdata no Rigas Latw. Beedr. Sinibu Kom. Derigu grahmatu apgahd. Nodalas. Maksà 20 kap.

2) N. Allunan, Miniatures. Op. 1. (4 ihsaki musikas gabali preeksch piano.) Jelgawâ, Drawin-Drawneeka apgahdibâ.

3) Рижско - Вольмарскій Судебно - Мировой Округъ. Росписаніе границъ судебно-мировыхъ участковъ и алфавитный перечень улицъ г. Риги, мѣстностей, имѣній и волостей, входящихъ въ составъ округа. Составилъ В. М. Пажарыскій. И. д. Судебнаго Пристава при Съѣздѣ. Изданіе второе съ перемѣнами и дополненіями. Рига 1893 г.

4) Melnais Peteris. Sadsihwes aina ar dseedaschanu un deju 5 zehleenôs. Sarakstijis Eischens Kozinsch. Musika komponeta waj aranscheta no kapelmeistara J. Osola. Generalkomisijâ J. Brigadera grahmatu pahrdotawâ, Rigâ.

„Austruma" 6. burtnizai schahds saturs: 1) Ustizamais rakstwedis. Stahsts no grafa Saliasa, Koschu Kahrla tulkots. 2) Dsejols. No Meescha. 3) Kritiski apluhkojumi un peesihmejumi par dascheem raksteem etnografisko materialu krahschanas leetâ („Austr." 1892. g. g.). No B—u K—a. (Beig.) 4) Paugureeschi. Stahsts ij lauzineeku dsihwes. Sarakstijis Doku Atis. (Beigums.) 5) Par romantiku, realismu un idealismu. No K. Mühlenbacha. (Beigums.) 6) Pasaules isstahde Tschikagâ. No M. Klussina. 7) Medibâs Riht-Afrikâ. No W. Ar 2 bildem. 8) Apmeerinajums. No W. G. 9) Latweets Jurjewas (Terbatas) augstskolâ 1803. g. No —p—t—. 10) Tschigana dseesma. No W. G. 11) Sihkumi. — Bilschu peelikums: Amors un Psiche.

„Semkopja" 6. burtnizas saturs: 1) Laukſaimneezibas apskats par 1891./92. g. No Sihpelneeka. (Beigas.) Par lopu baribas eewahkschanu. No O. P. 3) Lidsekllis pret kartupeku puhschanu. No S—a. 4) Daschadi daudsgadigi eewehrojumi un peedsihwojumi semkopibâ. No kahda weza laukſaimneeka Kursemê. 5) Araja puku dahrsinsch. No Tahkumneeka. (Turpinajums.) Ar 16 sihmejumeem. 6) Daschadas sinas. 7) Ij beedribu dsihwes. 8) Sihkumi. 9) Atbildes uf jautajumeem. 10) Wehstulneeks.

Kuguneeziba.

„Austras" sabeedribai isgahjuschâ swehtdeenâ Rigas Latweeschu Beedribas sahlê bij gada sapulze, uf kuru wairak ne kà simts dalibneeku bij sanahzis, kuru dalibas kapitala nominalwehrtiba bij kahdi 25,000 rbl. Domes preekschneeks, swehrinatais advokats F. Weinberg kgs atklahja sapulzi. Nolasija pahrskatu par sabeedribas pagahjuschâ gada darbibu, kuru pehz rewidentu sinojumeem un isskaidrojumeem no domes un direkzijas puses gandrìs weenbalsigi apstiprinaja. Ij pahrskata pasneedsam, pehz „B. W.", sekoschu:

Austras dome pagahjuschâ gadâ pastahweja ij schahdeem 15 lozekleem: A. Ahbrandts, A. Balloscha, A. Butula, P. Eweesa, J. Faulbauma, F. Grosswalds, P. Grotina, A. Grundmana, J. Jansona, K. Ohsa, J. Putnina, E. Reimana, F. Weinberga, K. Wihtola un K. Zelma. Domes lozekli eezehla sew par preekschneeku F. Weibergi, par wina weetneeku A. Butuli un par rakstwedi P. Ewersu. Sabeedribas direkzija pastahweja ij schahdeem tschetreem direktoreem: K. Berga, J. Leepina, A. Bandrewitscha un P. Schnore. Rewidenti bij: W. Altbergs, M. Ballods un J. Lihzis. — Ij nodrukatâ gada pahrskata par lugu darboschanos redsams, ka 1892. gadâ gan strahdats ar labu pelnu; bet eewehrojot saudejumus, kas bijuschi 1891. g. zaur lugu „Austras" un „Teriberki" hawarijam un kuru aprehkinaschana noslehgta til 1892. gadâ, tà ka tos pagahjuschâ gada rehkinôs newareja eewehrot, diwidendes isdalischana par 1892. gadu neteek preekschâ likta. Turpretim eewehrojot beedribas mantas wairoschanos, kas notikusi pehz peddejàs pilnas sapulzes, schogad pilnai sapulzei teek preekschâ likts, teem, kas wehletos isstahtees ij sabeedribas, ismaksat pa 3 prozenteem leelaku atmaksu, ne kà pagahjuschâ gadâ, tà ka tee, kas schogad ij sabeedribas grib isstahtees, dabu 37 rbl. no 100 rbl., pee kam teem, kas isstahjas, ir teesiba kà peemaksu dabu peenahkoschu dalu no tahm summam, kas sabeedribai tagad daschâs prahwas leetâs pee teesam eemaksatas, ja wina schihs prahwas winnetu.

Domes preekschlikumam par beedru isstahschanos sapulze tapat ar leelu balsu wairakumu peekrita, kà ari atzehla pagahjuschâ gada sapulzes spreedumu: lugus wairs nepirkt. Beigàs isdarija peezu domes lozekku, weena direktora un triju rewidentu wehlleschanas. Eewehleja: par domes lozekleem lihdſschinigôs kungus: F. Grosswaldu, P. Grotinu, J. Jansonu, J. Putninu un K. Zelmu; par direktoru — lihdſschinigo direktoru A. Bandrewitsch kungu un par rewidenteem schahdus kungus: M. Balodi, J. Lihzi (lihdſschinigee) un P. Baueru. — Pagahjuschâ gadâ kahdi 100 beedri isstahjuschees ar kahdeem 36,000 r. leelu dalibas kapitalu nominalwehrtibâ, kureem ismaksats kahdi 12,000 r. (34 rbl. 10 kap. no katra 100 rbl.), tà ka 1893. gada 1. janwarî sabeedribas dalibneeku kapitals wehl bijis 190,486 rbl. nominalwehrtibâ. Pehz 1. janwara atkal daschi beedri isstahjuschees, tà ka dalibas kapitals lihdſ 1. aprilim pamasinajes uf 187,850 rbl. — Sapulze noriteja gludi, kadèk wisus darbus ihsâ laikâ pabeidsa.

Lihdſ 9. junijam 1893. g. Rigâ atnahkuschi 397 kungi un isgahjuschi 346 kungi.

Wakejas wehstules.

Andr. D. — Big. Sagaidisim no Jums turpmakas korespondenzijas lihdſ ar pilnigu wahrda paraksstu; warbùt tahm laimeses eeraudsit deenas gaismu.

Br. P. — P. Newaram isleetot.

Pl. P. — Sl. Wispirms eemahzatees raksstit, un tad tikai sahkat mehginat kalt dsejolus! Red.

Deewkalpojumi.

Swehtdeen, 13. junijâ 1893. g.

Jahna baznizâ	pulksten	9	mahzitajs	Bernewihs.
„ „	„	2	„	Treu.
Gertrudes baznizâ	„	½2	„	A. Walter.
Jesus baznizâ	„	10	„	Bergmanns.
Martiņ baznizâ	„	5	„	Taube.
Trihsweenibas bazn.	„	9	„	Fromms.
Pahwila baznizâ	„	½9	„	E. Walters.
Lutera baznizâ	„	½9	„	Paulschens.

Tirgi un torgi.

Wairaksolischanâ pahrdos:

1) pee Zehsu-Walkas Meerteesneschu Sapulzes:

21. junijâ. Augustam Esergailam peed. Wez-Duku mahjas (11 dahld. 84 gr.) Gatartas m. Zehsu apr.
21. „ Jahnim Rosmanam peed. Lesas-Mas-Behrenu mahjas (23 dahld. 79 gr.) Pils-Skujenes m. Zehsu apr.
21. „ Jahnim un Brenzim Podneekeem peed. Jelgaweeschu Nr. 110 mahjas (20 dahld. 30 gr.) Wecalwas m. Zehsu apr.
21. „ Jahnim Edelbergam peed. Muischneeku Nr. 11 mahjas (17 dahld. 4 gr.) Laudonas m. Zehsu apr.
21. „ Alekfandrim Kirchneram peed. Kosareet-Jahn-Preedneeku mahjas (10 dahld. 75 gr.) Meiranes m. Zehsu apr.
21. „ Jekabam Seweram peed. Luken-Behrsinu mahjas (16 dahld. 28 gr.) Leimanu m. Zehsu apr.
21. „ Jahnim Greiponam un Brenzim Meschmalam peed. Ikonu mahjas (21 dahld. 67 gr.) Odsenes m. Zehsu apr.
21. „ Wilumam Waklim peed. Jaun-Usmanu mahjas (25 dahld. 87 gr.) Marsnenes m. Zehsu apr.
21. „ Gargurneem peed. Geizanu mahjas (16 dahld. 86 gr.) Wez-Kalsnawas m. Zehsu apr.
21. „ Jahnim Dubmam peed. Dubumu mahjas (28 dahld. 49 gr.) Wez-Kalsnawas m. Zehsu apr.
21. „ Jurim un Brenzim Dseneem peed. Mahrtin un Ihwan-Brutanu Jahn mahjas (50 dahld. 34 gr.) Pils-Berfones m. Zehsu apr.
21. „ Peterim, Jahnim un Jannim Kandreem peed. Wangu mahjas (80 dahld.) Wez-Laizenes m. Walkas apr.
21. „ Andrejam Sneedsim peed. Muischneeku mahjas (16 dahld. 26 gr.) Laudones m., Zehsu apr.

2) pee Jelgawas Apgabala Teesas:

25. junijâ. Marijas Thalroses namu Jaunjelgawâ (bipt. Nr. 13).

3) pee Tukuma-Talsu Meerteesneschu Sapulzes:

30 junijâ. Andrejam Resewskim peed. Stebru mahjas Degoles m. Tukuma apr.
30. „ Karlam Strasdinam peed. Annenu mahjas Upes m. Tukuma apr.
30. „ Indrikim Fluginam peed. Wegu Jura mahjas Irlawas m. Tukuma apr.
30. „ Marijas Spiess peed. Likses mahjas Kuhku m. Tukuma apr.
30. „ Ansim Seileram peed. Meschpruhschenu mahjas Petera m. Tukuma apr.
30. „ Jekabam Kocham peed. Sageru mahjas Irlawas m. Tukuma apr.
19. „ Jahnim Lindenbaumam peed. Dupenu mahjas, Puhres m. Talsu apr.
19. „ Atim Schimanam peed. Aisgrahwju mahjas Platnu m. Talsu apr.
19. „ Jahnim Strupam peed. Puhnu mahjas Rogales m. Talsu apr.
19. „ Krischam Podneekam peed. Podinu mahjas, Balgales m. Talsu apr.
19. „ Indrikim Paëglim peed. Toschu mahjas, Balgales m. Talsu apr.

4) pee Leepajas Apgabala Teesas:

21. junijâ. Jahnim Detlawam peed. Jakulu mahjas Tahschu m. Grobinas apr.

Tirgus sinas.

Rigâ, 9. junijâ 1893. g.

Muhsu tirgû tagad tikai ausas top eewehrotas un stipri peepraslitas, bet tamdèk, ka trahjumi masi, apgrostjumi naw wisai leeli; zitas labibas schkitas top mas eewehrotas, tapat ari trahjumi naw leeli.

Laiks pehdejàs deenàs sahzis grositees, pehz ilgâ saufuma lihst schad un tad drusku lietus. Isgahjuschâ swehtdeenâ, 6 junijâ, trakoja ap Rigu stipra wehtra, kas pat masakus kozinus aplausa.

Rudsi isweschanai, 120 mahrz. fm., maksâ 84 kap., paschu wajadsibam top samaksati ar 86—91 kap.

Kweeschi isweschanai, 95—96 kap., paschu wajadsibam 98 lihdſ 110 kap.

Meeschi, Kreewu, neschahweti, 102 mahrz. fm., masàs balàs top pirkti par 68 kap., schahweti, 100 mahrz. fm., 80 kap., Widsemes meeschi, 103 mahrz. fm., lihdſ 84 kap.

Ausas zelas zenš, schahweta preze pehz labuma, makfâ 91 lihdſ 93 kap., neschahwetas ausas netop peedahwatas.
Brahka linſehklas, 87½%, pehz labuma, 152—156 kap.
Stepju ſehklas, 166—167 kap.
Kanepes, maſ eewehrotas, par schahwetu prezi makfâ 154 kap.

1. junijâ Rigâ atradâs ſchahdi krahjumi:

	1. jun. 1892. g.	1. majâ 1893. g.	1. jun. 1893. g.	
Kweeſchu	30,500	122,000	183,000	
Rudſu	122,000	91,500	244,000	
Auſu	2,196,000	1,525,000	305,000	
Meeſchu	671,000	610,600	366,000	pudu.

Naudas papiru zenas.

Peterburgâ, 8. junijâ 1893.

	Pirzeji.	Pahrd.
Puſimperiali par gab., jaunee	7,58	7,60
Muitas kuponi par 100 rbl. ſeltâ	151¼	152
5% bankbiletes 1. iſlaidums no 1860. g.	103½	103¾
5% „ 2. „ „ 1861. g.	103½	103¾
6% ſelta rente no 1883. g.	152½	153½
5% „ „ „ 1884. g.	158	—
3% ſelta aiſnehmums no 1891. g.	—	—
5% Auſtruma aiſnehm. no 1878. g. à 1000 rbl.	101⅝	102
5% „ „ „ 1879. g. à 1000 rbl.	103⅝	104
5% premiju aiſnehm. I. iſlaid. no 1864 g.	247½	248½
5% „ „ II. „ „ 1866. g.	224	225
5% muiſchn. agrarbank. prem. kihlu ſihmes	194¼	195
5% walſts dſelſzelu rente	103½	104
4% eekſchſemes aiſnehm. (1887.)	95½	95⅞
4% Kreewu konſ. dſelſz. aiſn.	148¼	—
4½% Kreew. ſemes kred. kihlu-ſihmes	151¾	152¾
5% Peterb. pilſ. oblig.	101⅝	101⅞
5½% Odeſ. pilſ. obligazijas	—	101½
5% Harkowas agrar kihlu ſihmes	100⅞	101⅛
5% Wilnas „ „ „	100⅞	101¼
Peterb. Diskonto bankas akz.	462	466
Rigas kom. bankas akz.	305	—
Rigas-Dwinſkas dſelſzela akcijas	—	170
Dwinſkas-Witebſkas dſelſſz. akz.	—	190

Berlines birſcha.

21. (9.) junijâ 1893.

		Deenu eepreekſch.
Kreewu kredit-bil. par 100 rbl. kaſſa	214 80*)	215 60
„ 100 rbl. uſ junija beigam	215 —	215 50
„ 100 rbl. uſ julija beigam	215 50	216 —

*) 1 walſts-marka = 46,55 kap.
Tendenze preekſch Kreewu naudas papireem: labaka.

No ahrſemem.

Wahzija. Pehz ſihwàm ſazenſchanam 3. (15.) junijâ notika tautas weetneeku wehleſchanas. Lihdſ 5. (17.) junijam zelſchanu iſnahkumi bija ſchahdi: eezelti ir 44 konſerwatiwee, 7 no walſts partijas, 18 nazionalliberali, 64 no zentra (katolu) partijas, 21 ſozialdemokrats, 13 Poli, 1 no ſemkopju ſabeedribas, 2 Schihdu pretneeki (antiſemiti), 1 Danis, 5 Elſaſeeſchi, 4 no Deenwid-Wahzu tautas partijas un 1, kas nepeeder pee neweenas partijas. Galigi par wehleſchanu iſnahkumu warès ſpreeſt, kad buhs notikuſchas pahrwehleſchanas, kas noteiktas uſ 12. (24.) junija. Lihdſ ſchim eſot pawiſam eezelti 99 kara preekſchlikuma peekriteji un 114 pretneeki. Wisplahnaki pee wehleſchanam iſgahjis brihwprahtigai partijai, kura eeſkatama par iſnihzinatu. Jt ſewiſchku eewehribu pelna tas, ka ſozialdemokrati leeliſki uſwarejuſchi; winu kandidati dabujuſchi gandriſ peekto daļu no wiſàm wehletaju balſim. Wisſtiprakâ partija jo projam buhs zentra (katolu) partija.

— Keiſars Wilhelms 19. (7.) junijâ eeradàs Kilê, kur winu apſweizinoja prinzis Heinrichs. Keiſara nodomatais zelojums uſ Sweedriju dehl breeſchu medibam nenotikſchot.

Auſtro-Ungarija. Delegazijas, kà iſ Wihnes ſino, ſcho otrdeen ſlehgtas. Brinnê ſchinîs deenâs notikuſchi meera trauzejumi, kas wairak reiſas atkahrtojàs, tà ka wajadſeja ſaukt kara ſpehku paligâ, lai nemeerus apſlahpetu. Daudſi tapa apzeetinati un wairaki eewainoti.

— Wihnes awiſes iſſaka brihneſchanos par Wahzu walſts ſaeimas lozekļu zelſchanu iſnahkumu. Winas droſchi zerejuſchas, ka kara preekſchlikuma peekriteji uſwareſchot, turpretim tagad eſot loti jaſchaubas par preekſchlikuma likteni.

— Budapeſchtê iſgahjuſchâ ſwehtdeenâ notureja ſapulzi, pee kuras peedalijàs ap 6000 ſozialiſtu ſtrahdneeku. Sapulze paſtahweja uſ tam, ka taptu eeweſta ziwil-lauliba, ka baſniza taptu ſchkirta no walſts un ka ſkolas buhtu uſturamas no walſts puſes. Polizija ſapulzi iſſlihdinaja, kad kahds runatajs ſihwôs wahrdôs ſahka noſodit kapitala waru.

— Pragâ iſgahjuſchâ ſwehtdeenâ iſrihkoja ſwehtkus par labu Tſcheku ſkolu ſabeedribai. No ſwehtkeem atpakaļ nahkot, dalibneeki uſbruka kahdam Wahzu ſabeedribas namam, to apmehtadami akmeneem, pee kam wairaki poliziſti tapa eewainoti. Tahdi pat nemeeri tapa iſrihkoti pee Junga peeminekļa un muiſchneeku beedribas nama. No ta redſams, zik loti leels eenaids paſtàw ſtarp Tſchekeem un Wahzeeſcheem.

Franzija pehdejâ laikâ zeeſch aiſ leela ſauſuma, tà ka lopu baribas ſahzis peetrùkt un lihdſ ar to ari lopu zenas ſtipri krituſchas. Waldiba ſahkuſe apſpreeſt, kahdi ſoli buhtu ſperami, lai nowehrſtu poſtu.

Anglija. Apakſchnamâ otrâ apſpreedumâ peenehma likumu, kas noſaka ligumus ar Kreewiju ronu ſwejas dehl Kluſàs juhras ſeemela daļâ.

— Daſchas Angļu awiſes iſſaka baſchas, ka lopu ſehrgu warot lehti eewest iſ Kreewijas lihdſ ar lopu baribu. Semkopibas miniſtrs iſſkaidroja, ka ſchahdàm baſcham ne-eſot nekahda pamata.

— Paſtahwigâ ſauſuma dehl peewairojas gaļas krahjumi, jo baribas truhkuma dehl lopi janokauj! Angļu gaļai zena pazehluſès lihdſ 7 mahrz. ſterlinu par muzu.

Italija. Preezadamees par ſozialiſtu ſpihdoſcheem panahkumeem pee Wahzu tautas weetneeku zelſchanam, ſozialiſtu ſabeedribas Milanâ iſrihkoja milſigu gahjeenu. Hurra ſaukdami Wahzu ſozialdemokratijai un marſeljeſi dſeedadami, wini dewàs pee tureenes Wahzu konſula, kur tureja runas. Zitadi wiſs pagahja meerigi.

Spanija. Madridê, ſenakà miniſtru preekſchneeka Kanowas del Kaſtillo dahrſâ, ſprahga kahda dinamita bumba. Laundaris, kahds anarkiſts, dabuja pats pee tam galu; wina beedri tapa apzeetinati.

Arabija. No Aleksandrijas ſino, ka Mekkâ no 13. (1.) lihdſ 16. (4.) junijam kahdi 317 zilweki miruſchi koleras ſehrgâ.

Seemeļ-Amerika. Kreewu iſſtahdes mahkſlas nodala Tſchikagâ ſchaî otrdeenâ tapa atklahta. Daudſ iſſtahditàs bildes wiſpahri top apbrihnotas.

Telegramas.

Berlinê, 21. (9.) jun. Tapat kà pirms galvenàm wehleſchanam, ari pirms pahrwehleſchanu beigam naw eeſpehjams eepreekſch noteikt, kahds iſnahkums buhs; tomèr opoſizijas partiju awiſes pa leelakai daļai iſſaka baſchas, ka nahkoſchâ walſts ſaeimâ buhs maſ balſu wairakuma kara preekſchlikuma leetâ. Pehz ruhpiga aprehkina galigais wehleſchanu iſnahkums atkarajas no 71 nenoſakamas pahrwehleſchanas, no kuràm 41 laikam eemantos partijas, kas peekrit kara preekſchlikumam. Par labu kara preekſchlikumam jaceeſkata ari brihwprahtigo plahnais iſnahkums, kuri katrâ ſinâ ſargaſees, ka walſts ſaeima par otreiſ netop atzelta un tuhlit pehz tam netop iſrihkotas jaunas wehleſchanas.

Berlinê, 21. (9.) jun. Awiſe „Statiſt. Corresp.“ peeſihme, ka druwu ſtahwoklis Pruhſijâ zaur ilgo ſauſumu junija widû ſazelot leelas baſchas.

Karalautſchôs (Pruhſijâ), 21. (9.) jun. Augſtâ iſnahkuſchais ſchejeenes tirgotaju tirdſneezibas gada pahrſkats apſihme 1892. g. kà wiſneiſdewigako. Ari pirmajôs peezôs mehneſchôs tekoſchâ gadâ naw pelna labojees. Stahwokli laboſchotees tikai tad, ja drihſumâ noſlehgtu tirdſneezibas ligumu ar Kreewiju.

Ihpaſchneeks un iſdewejs: Ernſts Plates.
Atbildoſchais redaktors: Dr. phil. Arnolds Plates.

Дозволено цензурою. — Рига, 10 іюня 1893 г.

Sludinajumi.

Adwokats Stroinowskis
ziwil- un kriminal-leetàs ir runajams no pulkſt. 8—10 rihtâ un no pulkſt. 5—7 wakarâ
Wehwer-eelâ Nr. 6.

Kaleja ſellis
ir wajadſigs Ilgezeemâ, Bullu eelâ Nr. 3.

Eglu miſas
pehrk un makſâ par ihſti ſwaigu un labi ſarulletu prezi 35 lihdſ 40 kap. puhrâ.
C. Bergfeldts,
gehrmann meiſtars Walmeerâ.

Leels pagrabs
derigs weikala telpam, waj ſpihkeram, lehti iſihrejams un tuhlin dabujams Skahrna eelâ Nr. 13. Peeprafams Ernſta Plates grahmatu drukatawê, pee Petera baſnizas.

Rigâ, Kungu eelâ № 22,

Rigâ, Haffer-berga namâ.
No
Baltijas audeklu un dſiju manufakturas ſabeedribas, Kengeragâ,
par fabrikas zenam
dabujami
audekli un dſijas
wiſàs leelakàs Rigas manufakturas pahrdotawàs, kà ari noliktawâ pee
K. Lorch & beedr.,
Rigâ, Kungu eelâ Nr. 22,
pahrdodami.

Widſemes lopu aiſſtahweſchanas beedribas ſtallis
Rehweles eelâ Nr. 45 (35).
Lopi teek katrâ laikâ uſnemti.
Eeſtahdes ahrſts ir runajams pirmdeenàs treſchdeenàs un peektdeenàs no pulkſt. 12—1 pusdeenâ.

Manâ grahmatu- un bilſchu-drukatawâ, burtu-leetuwê un Latweeſchu grahmatu pahrdotawâ, Rigâ, pee Petera baſnizas, ir dabujama ſchahda jauna grahmata:
Pamahziba meſchſargeem
un tahdeem,
kas par meſchſargeem grib tikt.
Saſtahdijis wirsmeſchkungs
A. Lütkens.
Makſa 30 kap.
Ernſts Plates.

Zehſu iſſtahde ar waiſlas lopu tirgu,
iſrihkota no
Deenwidus-Widſemes wiſpahrder. un ſemkopju ſabeedribas,
tiks notureta **junija 26., 27. un 28. deenâ 1893. g.**
Uſ Zehſu iſſtahdes komitejas luhgumu Pleſkawas dſelſzela walde laipni apſolija III. ſchkiras paſaſcheeru brauſchanas makſu paſeminat **tikai preekſch iſſtahditajeem.** Tamdèl tee iſſtahditaji, kuri ſcho makſas paſeminaſchanu grib eegùt, top uſaizinati, lai iſſtahdes komitejai to drihſumâ paſinotu, ka lai winai buhtu eeſpehjams, iſſtahditajeem laikus peeſuhtit wajadſigàs apleezibas.
W. v. Blankenhagens,
Zehſu iſſtahdes komitejas rakſtwedis.

I un II
premiju aiſnehmuma apdroſchinaſchana pret amortiſaziju.
Rigas komerzbankas ſaru kantoris,
ſenak
C. S. Salzmann.
1

Pirmà leelà Kreewijas rihſu-ſterkelu fabrika.
Fabrikas ſihme.

Selta un ſudraba medaļas.
Sterkelu fabrikazijas ſabeedriba
J. Willms un beedr.,
Halbſtadlê, Taurijas gubernâ, Kreewijâ.
Eedroſchinamees zeen. publiku darit uſmanigu uſ muhſu **rihſu-ſterkeli,** kas pagatawota iſ wiſlabakajeem Perſijas rihſeem. Muhſu **rihſu-ſterkele** labuma ſinâ naw ſliktaka par wiſlabakeem ahrſemju fabrikateem, turpretim lehtaka, un tadèl mums eeſpehjams, ar katru eekſchſemes kà ari ahrſemes fabrikatu ſazenſtees. Muhſu **rihſu-ſterkele** ir tihra no ſaehdoſchàm weelam un ziteem peemaiſijumeem. Muhſu **rihſu-ſterkele** ir uſ wiſàm iſſtahdem Kreewijâ ar augſtakàm medaļam tikuſe apbalwota.
Muhſu **rihſu-ſterkelu noliktawa leelumâ** preekſch **Widſemes** un **Kurſemes** atrodas pee
Th. Angelbeck un beedr., Rigâ,
kolonial-pretſchu pahrdotawa,
Schahlu eelâ Nr. 4 (ſenak Nr. 2) un Melngalwju eelâ Nr. 3.
Sterkelu fabrikazijas ſabeedriba
J. Willms un beedr.

Modernus leetus mehteļus
par 5, 7, 10, 15 lihdſ 25 rubleem,
kapes un jaketes
par 4, 5, 6 lihdſ 15 rubleem,
jaunakee
dahmu kleitu ſtoffi
bagatigâ iſwehlê un par lehtakàm zenam.
Skaiſtus ſtoffus preekſch bruhtes kleitam,
baltus, kreme, wiſna un ſihda.
Triko, tuhku, ſatinu un leetus mehteļu ſtoffus, jaunakàs krahſàs, milſigâ iſwehlê,
ſchewjotu (loti iſturiga drahna), damu kleitam un ſehnu uſwalkeem, melnu, gaiſchi ſilu, bruhnu, modes krahſàs, ſtribojumu ruhtainu, dubultplatu, par 28, 30, 40, 45, 50 un 60 kap.,
wilnas muſelinu, jaunàs koſchôs muſturôs, par 45 un 50 kap.,
ſatinu, wiſàs krahſàs, glunnu un pukainu, ſewiſchki leelâ iſwehlê un ſkaiſtôs muſturôs, par 22, 25, 30 un 35 kap.,
kretonus apmehram 300 jaunàs ſkaiſtôs muſturôs.
Audeklus, baltprezes, **logu preekſchkarus,** gultas ſegas, galda ſegas, mehbeļu ſtoffus, tepdekus un grihdſegas
par ſewiſchki lehtàm zenam.
Otto Spilcker & Co.,
Nr. 7, Schahlu eelâ Nr. 7.

Jauns! Jauns!
Rigâ, Kalku eelâ Nr. 1, v. Oettingena namâ,
eſmu atwehris
elektro-kimiſku-galwano-plaſtiſku eetaiſi,
kurâ pehz Pariſes (jaunakàs) metodes ar elektrizitates ſpehju (uguni) **apſeltis, apſudrabos,** ka ari **pahrwilks ar nikeli,** kahru u. t. pr wiſadus **metalu preekſchmetus.** Darbs ſchahdâ zelâ iſdarits buhs iſturigaks un koſchaks, ne kà pehz wezà paraduma pahrdarità.
Ahtrakâ laikâ un par lehtakàm zenam!
Ar augſtzeenibu
Julius Lugawins.

Jauns! **!Eewehroſchanai!** Jauns!
Karamel eeſala kafeja,
bagata barojoſchu weelu, nekaitiga weſelibai, loti garſchiga un katrâ ſinâ eeteizama ihſtàs kafijas weetâ.
Mahrzina tikai 20 kap.
Iſgatawo: **K. Seebergu eeſalu fabrika, Tukumâ.**
Atkalpahrdewejus mellê, kuri dabon ſinamo rabatu.

Manâ grahmatu un bilſchu drukatawâ un Latweeſchu grahmatu pahrdotawâ Rigâ pee Petera baſnizas, dabujamas
Jaunàs Widſemes Dſeeſmu grahmatas
wiſadôs eeſehjumôs.
Ernſts Plates.

Manâ grahmatu- un bilſchu-drukatawâ burtu-leetuwê un Latweeſchu grahmatu pahrdotawâ, Rigâ, pee Petera baſnizas, dabujama ſchahda grahmata:
Padoma dewejs
ik katram, kà japalidſ nejauſchâ bîſtamibas breeſmàs.
Saralſtijis Popes ahrſts
Dr. med. Hermann Meyers.
Ar 8 bildem.
Makſà 20 kap.
Ernſts Plates.

Mangalu-Mihlgrahmja dſeed. beedr.
iſrihkos 23./24. junijâ ſch. g.
Lihgo ſwehtkus
ar dſeedaſchanu, rotalam un apdſeedaſchanu
Mangalu muiſchas jaukajà parkâ.
Kreetna kareiwju muſika.
Sahkums pilſt. 8 wak., beigas pilſt. 11 naktî.
Zenas: kungeem 40 kap., damam 25 kap., beedreem par brihwu. Beedru lapas jâ uſrahda.
Preekſchneezibas.

Печатать разрѣшается. Рига, 11 іюня 1893 г. — Рижскій Полицмейстеръ Подполковникъ Рейхартъ. — Drukats un dabujams pee bilſchu- un grahmatu-drukataju un burtu-lehjeja Ernſts Plates, Rigâ, pee Petera baſnizas.